

ÄIDIN

TEHTÄVÄ

MARIA MUSTRANTA

Maria
Mustranta
ÄIDIN
TEHTÄVÄ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

*Tekijä kiittää Taiteen edistämiskeskusta,
WSOY:n kirjallisuussäätiötä, Suomen Kulttuurirahaston Marja ja Esko Lehtisen rahastoa
sekä Baltic Center for Writers and Translators -residenssiä saamastaan tuesta.*

© MARIA MUSTRANTA JA WSOY 2022

ISBN 978-951-0-47751-9

PAINETTU EU:SSA

KUN NÄIN MIRELLAN kuvan lehdessä, tajusin kaipaavani häntä. Silti toisinaan toivoin hänen kuolemaansa.

Käänsin katseeni lehdestä ikkunaan, koska päätä puristi niin, että oli tuijotettava hetki taivasta. Terveysandaalit lepattivat odotushuoneen läpi. Tuoksui kivulta ja antisepteiltä.

Oikeastaan olin hämmästynyt, että Mirella näytti niin normaalilta. Kun olimme nähneet viimeisen keran, hän tuntui olleen lähellä luhistumista.

Vedin henkeä, jätin taivaan ja katsoin uudestaan sivua.

Mirella poseerasi palstalla nimeltä *Mitä olen oppinut*. Lyhyessä johdannossa kerrottiin, että Mirella työskenteli Belgiassa jonkin taiteilijoita yhdistävän järjestön toiminnanjohtajana. Toimittaja oli kiteyttänyt juttuun viisauksia Mirellan haastattelun pohjalta.

Laitoin lehden kassiin. Nuorena, ennen Mirellaan tutustumista, en olisi tehnyt niin, koska se oli varkaus. Nykyään minun oli vaikeaa piiskata itseäni sellaiseen hyveellisyyteen. Kukaan ei kaipaisi juuri tätä lehteä täällä, mutta minulle se oli tärkeä. Synnyttäisin uni-

versumiin vain lisää paha mieltä, jos en ottaisi lehteä mukaani.

Tunnistin ajatusketjussa omavaltaisuuden logiikan, joka oli tarttunut minuun Mirellasta. Olin maksanut häneltä paljon muutakin, mikä olisi ehkä ollut parempi jäädä oppimatta mutta mistä olin hänelle kiitollinen.

Kotona kaadoin itselleni lasillisen vermuttia, ennen kuin avasin lehden. Mitä olen oppinut? Odotin alkoholin rauhoittavaa kättä, sitten luin.

Todellisuuden näköisiä tarinoita, voittoja ja täpärästi vältettyjä tappioita, pitkään Länsi-Euroopassa asuneen laatutietoisuutta. Missään ei viitattu Rafaeliin. Ajatukset olivat enimmäkseen tyhjänpäiväisiä. En nähnyt niissä mirellamaista kykyä löytää asioista kiusallinen puoli. Ehkä suuri virta oli vihdoin alkanut viedä häntäkin. Tai ehkä toimittaja oli ärsyttänyt häntä.

Vain yksi lause raapaisi minua. Joskus virhe pitää tehdä, koska mikään muu ei tunnu oikealta. Olin näkevinäni siinä meidät. Mutta ehkä se oli vain ihmisen luontaista taipumusta etsiä itseään muiden jättämistä jäljistä.

Mietin asioita, joita olisin voinut kertoa toimittajalle.

1. *Lapset ovat kohtuuttomia.* Se on heidän oikeutensa.

2. *Lapsi saa vanhemmasta esiin pahimman.* He laittavat kaiken aikuisessa koetukselle ja kaivavat esiin sen, minkä on opetellut siihenastisen elämän aikana salaamaan. Senkin, mitä ei ole tiennyt itsessä olevankaan.

3. *Äidin tärkein tehtävä on suojella lastaan.* Jos se tarkoitti tappamista, äidin on tapettava.

Kolmannen kohdalla voin niin pahoin, että minun oli lopetettava. Vaikka Mirella ja minä olimme joutuneet tekemään niin, tappamaan lastemme takia, väite kamppaili minua vastaan. Minun on joka päivä ponnistettava uskoakseni siihen.

Maailma on täynnä tarinoita, joita kerrotaan ojenukseksi toisille. Niitä kerrotaan yhä uudelleen, koska niin harva ottaa opikseen. En ole elänyt sellaista elämää, että minusta olisi neuvomaan ketään. Parempi olisi olla loppuun asti hiljaa. Mutta kerron tämän kaiken silti. Ehkä lohduksi itselleni, ehkä siksi, etten sittenkään halua armahtaa meitä.

4. *Mihin ikinä lapsi päätyykään, hän vetää sinne vanhempansa.*

I .

»**T**^{APAN SUTI!»}
Tunnistin lapseni äänen ja hidastin askeleita. Maasta nousi maatuvan talven lemua. Pysähdyin hetkeksi koulun tontin rajalle vetämään ylleni tarvittavaa asennetta.

»Mä meen sinne sisään, vitun homo!»

Kun kävelin koulun sivurakennuksen taitse, näin Pyryn pihan perällä huitomassa huppariasuista miestä itsensä pituisella oksalla. Mies hypähteli kankeasti, oli riittävän ammattitaitoinen ymmärtämään, ettei kannattanut yrittää ottaa keppiä pois. Että joskus ampumisen esti parhaiten, kun salli aseensa lataamisen.

Sitten mies meni liian lähelle ja oksa osui häntä kaulaan. Mies säpsähti kauemmas, ehkä kivusta, todennäköisemmin järkytyksestä, että lapsi oli mennyt pidemmälle kuin hän oli odottanut.

Pyry huomasi minut vasta, kun olin puolivälissä pihaa. Hän lopetti huitomisen ja katsoi yhtä aikaa torjuvasti ja luokseen anoen. Sitten hän käänsi silmänsä takaisin mieheen. Kauempana seisoi nainen kädet popliinin taskuissa. Mietin, oliko hän se, joka oli soittanut minulle ja pyytänyt tulemaan. Nainen oli kuulostanut viralliselta kertoessaan, etteivät he saaneet Pyryä rauhoittumaan.

Pysähdyin niin, että välimatkaa Pyryyn ja miesopettajaan jäi muutama metri.

»Pyry, mennään kotiin», sanoin hiljaa.

Karahka kääntyi kohti maata ja lapseni leuka tärisi hetken.

»Mä en lähde minnekään, ennen kuin nuo kusipäät päästää mut sisään», Pyry nyyhkäisi.

»Laita se keppi pois ja tule äidin kanssa kotiin.»

Miksi puhuin Pyrylle kolmannessa persoonassa kuin pienelle lapselle? Ajattelin, että varhaisten vuosien yhteydestä muistuttaminen rauhoittaisi meitä kumpaakin?

Pyry astui kohti, sitten perääntyi.

»En lähde.»

Katselin, miten Pyry vaihtoi oksaa kädestä toiseen lihasten väsyessä ja miten hän yritti tunkea kyyneleitä takaisin painelemalla silmiään. »Pyry on vaaraksi muille oppilaille», nainen oli sanonut puhelimesta.

»Laita keppi pois ja tule äidin kanssa.»

Mietin, kuuliko Pyry, miten olin jossain siellä missä hänkin oli. Että näin ulkomeren, jossa hän ajelehti. Jossa tunteet riepottelivat ja löivät yli pään, eikä hän saanut käsiinsä mitään, mihin tarttua. Jonka rannalla seisoin tuijottamassa ulapalla kamppailevaa poikaani.

Astuin lähemmäs. Toisen ja kolmannen kerroksen ikkunoissa näkyi tuijottavia kasvoja. Katsoin kelloa seinällä ja muistin, että Pyryn koulupäivän pitäisi loppua vasta puolentoista tunnin päästä.

»Tai ei mennä kotiin, vaan tunnille«, korjasin.

Mies rykäisi.

»Olisi varmasti parempi, että Pyry meni kotiin.«

Sanat hälvensivät pelkoni, että Pyry jäisi kouluun tuossa tilassa ja viettäisin seuraavat tunnit yksin kotona kykenemättömänä keskittymään mihinkään, kuvittelemassa erilaisia tapoja, joilla vaivoin taltutettu raivo yltyisi uudelleen. Silti helpotuksen alla petyin, ettei opettaja kehottanut Pyryä palaamaan tunnille. Että koulu käänsi lapselle selkensä.

»Missä reppusi on?» kysyin.

»Sen voi varmaan jättää koululle, jos siellä ei ole mitään tärkeää. Käyn laittamassa sen Pyryn naulakoon«, nainen ehdotti horjuvalla falsetilla.

Helvetin kimittäjä, kyvytön vastuunpakoilija. Nainen halusi varmaan olla avulias, mutta en kyennyt kuulemaan sanoissa muuta kuin halun saada Pyry kauas täältä mahdollisimman nopeasti.

»Missä reppusi on?» toistin.

»Musiikkiluokan luona«, Pyry mutisi.

Kävelin sisään laitosruuan tuoksuiseen aulaan ja löysin repun tyhjältä käytävältä. Kun palasin ulos, Pyry ja opettajat seisoivat samoissa asemissa. Pyry näytti tyhjän pihan keskellä pieneltä. Hiekka kirskui lenkkareiden alla, varikset rähisivät. Pyry tuijotti minua kaukaisuudesta. Lyönnin mahdollisuus leijui ilmassa kuin tuoksu, jota kieltäydyin tunnistamasta. Äidin ei kuulunut pelätä lastaan.

Pyry olisi voinut juosta kauemmas, mutta ei juossut.

Tartuin oksaan ja tunsin meidän tulevan tienhaaraan. Nyt Pyryn raivo joko leimahtaisi tai sammuisi lopullisesti. Heikotti, varikset vaikenivat. Sitten Pyry hellitti otteensa, ja sain heitettyä oksan kauemmas. Opettajat olivat siirtyneet lähemmäs toisiaan ja tuijottivat minua surullisesti ja myötätuntoisesti. Se tuntui sietämättömältä. Olisin halunnut raivostua.

»Puhumme tästä kotona», sanoin, tartuin Pyryn pihkaiseen käteen ja lähdin.

Emme jutelleet kävellessämme kotiin. Pyry katseli tiellä maleksivia koululaisia, hypähti välillä, asteli varovasti lätäkössä, jossa vettä oli juuri sen verran, etteivät kengät kastuneet. Nopeus, jolla Pyryn tunteet laimenivat, oli hämmästyttänyt minua jo silloin, kun hän oli pienenä saanut selittämättömiä raivokohtauksia. Puolentoista tunnin kirkumisen ja vääntelehtimisen jälkeen hän oli lopulta vaiennut, haukkonut hetken henkeään kasvot hikisinä ja jatkanut leikkiä. Joskus hän oli havahtunut raivoamaan keskellä yötä, sätkinyt käsillä ja jaloilla ja hakannut päätä tyynyyn, kunnes oli nukahtanut yhtä yllättäen kuin oli herännytkin.

Pihalla kykkivä mies keskeytti risujen poimimisen nähdessään meidät. Tervehdin nyökkäämällä. Mies ei vastannut, asteli vain lähemmäs.

»Kuule Laura.»

Miehen sukunimi oli Räsänen, se osui päivittäin silmiin viereisestä postiluukusta, mutta etunimeä en muistanut. Olin kuullut sen vain kerran syksyllä, kun

olimme muuttaneet taloon ja mies oli esittäytynyt rapussa. Tuntui oudolta, että äijä muisti nimeni.

»Poikasi pyöri tuolla parkkipaikalla eilen.»

Kuulin tietyn sävyn miehen äänessä. En jaksaisi tätä, en nyt.

»Hän piirsi sormella auton pölyyn sellaisia... kirkkoveneitä. Hän pyyhki ne pois, kun huomasi, että katselin.»

Miksi hän puhutteli minua nimeltä, mutta ei Pyryä?

»Voi ei. Jäikö siitä jälkiä?»

Mies vilkaisi parkkipaikan suuntaan.

»No... Pitää ehkä vahauttaa auto uudelleen.»

Kiukku piirsi punaisia viivoja näkökentän reunoille. Näitä helvetin bensa-aivoja. Kyykytti lapsia, kun ei isompia uskaltanut.

»Minun autoni ei ollut ainoa. Poikasi piirsi kahteen muuhunkin.»

Katsoin taakseni, mutta Pyryä ei näkynyt. Hän oli varmaan mennyt sisään.

Jos muutti kerrostaloon, jossa autot pidettiin ulkona parkkipaikalla, piti sietää, että niihin saattoi lapsi koskea. Ipanat eivät kunnioittaneet materiaa, näkivät mahdollisuuksia, jotka aikuiset olivat unohtaneet. Mutta en sanonut mitään sellaista, vaan:

»Olen pahoillani. Puhun tästä Pyryn kanssa.»

Astuin rapun suuntaan toivoen, että asia oli selvitetty, mutta mies jatkoi pölystä, maalipinnasta ja hiusnaarmuista. En kuunnellut, jotta punaiset viivat eivät vahvistuisi. Ajattelin naisia, joihin olin tutustunut

vankilassa. Mitä he olisivat mielellään tehneet tällaiselle miehelle.

Äkkiä puhelimeni soi.

»Hei Laura, vastasit muutama kuukausi sitten meidän nettikyselyyn ja...»

»No hei», vastasin iloisesti.

Soittaja oli hetken hiljaa ehkä tuttavallisen äänensävyä hämmentämänä. Sitten hän jatkoi:

»Kiitokseksi haluaisimme tarjota sinulle kahden kuukauden...»

»Joo, olen kuullutkin siitä», sanoin kuuluvasti. Katsoin naapuria pahoittelevasti, osoitin luuria ja kävelin rappuun. Jos ukko halusi vielä jatkaa, tulkoon pimppottamaan.

Kun tulin sisään, Pyry oli rakentamassa vähistä kirjoistamme jonkinlaista rataa olohuoneeseen. Katselin letkaa lattialla ja hiusten samettia kapeassa niskassa. Halusin takaisin vauvavuosien nopeasti tyydyttyvät tarpeet, sinkkivoiteen ja nousevan maidon poltteen rinnoissa. Ehkä jossain taivaallisessa tehtävänjaossa osa ihmiseksi syntymisen kivuista annettiin vanhemman kärsittäväksi lapsen puolesta, jotta nuo keskeneräiset olennot selviäisivät.

Avasin vesianalytiikan harjoitustyön. Kursori sykki ruudulla kuin särky. En muistanut enää, mikä ajatus oli keskeytynyt, kun koulusta oli soitettu.

Olisi pitänyt sanoa Räsäselle vastaan, edes siksi, ettei nyt olisi tarvinnut kuunnella huutamatta jääneitä herjoja päässään. Työnsin sormet tukkaan ja puristin

hiusjuuria. Uupumuksen pyörteet liikkuivat suljet-
tujen silmien alla. Kohta minun täytyisi käydä Pyryn
kanssa keskustelu koulun tapahtumista. Hän jatkaisi
keskeyttämättä leikkiään, hyräilisi ehkä, sanani kim-
poaisivat sulkeutuneista kasvoista jälkiä jättämättä, ja
rimpuilisin toivottomuudessa, miten vähän kykenin
tuohon lapseen vaikuttamaan, miten vähän tiesin siitä,
mitä hänen sisällään liikkui.

Nainen oli kertonut puhelimesta, että jotain eri-
mielisyyttä oli syntynyt, sitä oli ratkottu kepeillä ja
Pyry oli lyönyt kahta poikaa. Toisesta oli tullut verta.
Tässä vaiheessa riitakumppanit olisivat olleet valmiit
sopimaan, mutta Pyry ei.

Kykenin kuvittelemaan sen kaiken: Pyryn jumiu-
tumisen johonkin ehkä vain hänen itsensä näkemään
epäoikeudenmukaisuuteen, kellon soimisen ja pihan
tyhjenemisen, raivon kiihtyvän ydinreaktion. Kun
Pyryn sisäinen maailmanloppu koitti, mikään järki ei
häntä tavoittanut, hän ei pysähtynyt edes vuotavaan
vereen.

Haahuilin ajatusten hämärässä kaukana harjoitus-
työn aiheesta, kun puhelin soi.

»Anneli Virtanen tässä vielä. En tuossa äsken kou-
lun pihalla halunnut jutella tästä, kun oli tilanne päällä,
mutta kun...»

Nainen vaikeni hengenvedon ajaksi.

»...tässä on ollut näitä haasteita aika paljon viime
kuukausina, niin oletko ajatellut hakea apua perhe-
neuvolasta?»

Illalla istuin keittiön jakkaralla ja odotin sisäistä sysäystä ryhtyä tekemään jotain. Auringonlasku värjäsi kaapit punottavan ihon väriseksi.

»Äiti?» Pyry huusi.

Astuin olohuoneeseen. Pyry istui kirja sylissään sängyssä ja tuijotti eteensä.

»Miksi on takatalvi, mutta ei takakesää?»

Olisin nauranut, jos kurkkuani ei olisi äkkiä kuristanut.

»En tiedä, kulta.»

Istuin Pyryn viereen.

»Miksi on sijaikärsijä, mutta ei sijaisnauttijaa?»
kysyin.

Miksi on myötätuntoa, mutta ei vastatuntoa?

Pyry mönki syliin ja kiersi kätensä kylkiluitteni alle. Kuuntelin pohtivaa hengitystä. Kun piteli lasta, tuntui kuin kiipeäisin omiin muistoihin sylissä olemisesta.

Pyry mumisi jotakin kaulaani vasten.

»Mitä?»

»Tarvitsen äitihajua.»

2.

NEUVOLAN PSYKOLOGI nyppi hiuksiaan. Se näytti pakonomaiselta, paineiden ja häiritsevien ajatusten taltuttamiselta. Tältäkö minun piti saada apua Pyryn ongelmiin? Ihmiseltä, joka ei kyennyt säätelemään omaakaan käytöstään?

»Pyry on siis nyt...»

Nainen pläräsi kiivaasti tyhjältä näyttävää lehtiötä.

»Kolmannella. Täytti joulukuussa yhdeksän», autoin.

»Aivan.»

Nainen rauhoittui. Hän näytti siltä herkältä, vahvuutensa tukahduttaneelta naistyyppiltä, jonka pienikin huomionosoitus sai hehkumaan. Litteät ranteet, kulmissa enemmän kynää kuin karvoja. Kehyksettömien silmälasien alla olin näkevinäni muodollisen pätevyuden käyvän jatkuvaa kamppailua epävarmuutta vastaan.

Toimistonojatuoli oli tylyn suorakulmainen. Psykologi istui sohvapöydän toisella puolen yläruumis kallellaan. Peikonlehti ojentui meitä kohti kuin kämmen.

»Pyryllä on siis haasteita koulussa», nainen aloitti.

Olin miettinyt tätä monena iltana. Tuntui, että

vaikka luettelisin kaiken tapahtuneen, tärkein ja oleellisin jäisi silti sanomatta.

»Muutimme tänne kesällä Keski-Suomesta ja ensimmäiset kuukaudet menivät koulussa ihan hyvin, mutta se ehkä johtui vain kaiken uutuudesta. Joulun alla alkoi tulla ongelmia.»

Sitten pidin juuri sellaisen yhteenvedon Pyryn vaikeuksista, millaista en ollut aikonut tehdä. Tappeluista, karkaamisista, sääntöjen kimppuun käymisistä. Eikä kertominen yllättäen tehnyt kään niin kipeää kuin olin odottanut. Epätavallinen ja vaikea tuntui sitä tavallisemmalta ja helpommalta, mitä useammin sen lausui ääneen.

»Oliko Pyryllä aiemmassa koulussa hankaluuksia?»

»Ei isommin.»

Huomasin, ettei naisella ollut kenkiä. Kun hän puristi jalkansa yhteen ja taittoi säärensä hieman sivulle, hän ojensi samalla nilkkansa suoriksi kuin voimistelija. Se näytti niin kauniilta, että annoin hiusten nypkimisen anteeksi.

»Millaista Pyryllä oli päiväkodissa?»

»Pyry ei ole ollut päiväkodissa.»

Psykologin tauotta lehtiöllä liihottava käsi pysähtyi. Hetken mietin, olinko antanut jonkin huolestuttavan signaalin.

»Asuimme Pyryn isänäidin ja hänen miehensä kanssa. Tai samassa pihapiirissä, mutta eri rakennuksessa. He olivat eläkkeellä ja vahtivat Pyryä silloin, kun minä tein töitä.»

Nainen katsoi minua huulet raollaan kuin aikoen kysyä jotakin. Sitten käsi lähti taas liikkeelle.

»Tein töitä kotoa käsin», jatkoin.

»Se oli varmaan hyvä järjestely», psykologi huomautti.

Mikä nyt oli järjestelyä, mikä pakkoa, mietin. Vähän ennen vankilasta vapautumistani Pyryn mummi tarjosi mahdollisuutta asua heidän luonaan. Olin tavannut hänet vain muutaman kerran, miestä en koskaan. He olivat eläköidyttyään muuttaneet pysyvästi mökilleen. Talolta oli kolme kilometriä bussipysäkille, seitsemän kauppaan, sysimetsä humisi kaikkialla ympärillä. Mutta olin tarttunut tarjoukseen, koska meillä ei ollut muutaakaan paikkaa, mihin mennä. Minulla ei ollut rahaa, eikä työtä. Äidin jättämä pieni perintö oli huvennut oikeudenkäyntikuluihin ja vahingonkorvauksiin. Järjestelyn piti olla väliaikainen, mutta kesti lopulta seitsemän vuotta.

»Onko Pyry kotona hankala?»

Pienempänä Pyry oli riidellessämme usein lyönyt, purrut, kynsinyt ja potkinut. Nykyään hän kävi kimp-puuni harvoin, mutta se oli sitäkin pelottavampaa. Hän potkaisi säärtäni tai puristi kyntensä käsivarteeni, suolsi kirouksia, kaatoi tuoleja tai silppusi papereita. Käytös sai minut tolaltani, mutta pelottavinta oli se, minkä kuvitelin jääneen tekemättä. Se, minkä pidättely sai Pyryn jäykistymään ja tärisemään.

Selitin tämän kaiken, nainen kirjoitti käsi nopeasti värähdellen.

»Onko Pyryllä kavereita?» hän kysyi sitten.

»Koulussa hän tietääkseni leikkii muiden kanssa.»

Kun olin joskus kysellyt Pyryltä välitunneista, olin päätellyt vastausten huolettomasta sävystä, että hänellä oli koulussa seuraa. »Pelataan beeluokkalaisten kanssa futista.» »Lenni, Osku ja minä rakennetaan lumilinnaa.» Mutta hän ei puhunut erityisesti kenestäkään, eikä tavannut koulun jälkeen ketään. Olin muutaman kerran ehdottanut, että hän pyytäisi jotakuta meille, mutta Pyry oli vain kohautellut olkapäitä näyttämättä sen enempää torjuvalta kuin myöntyvältä.

Kun näin Pyryn ikäisiä poikia kulkemassa kohti yhteistä päämäärää tai katsomassa päät yhdessä jotain, huoleni kiertyi entistä tiukemmalle. Lapsen yksinäisyyttä on paljon vaikeampaa kestää kuin omaansa.

»Mitä Pyry tekee koulun jälkeen?»

»Tekee läksyjä, lukee, pelaa. Joskus teemme yhdessä jotain. Aloin tänä syksynä opiskella ja olen siksi osan iltapäivistä kotona.»

Psykologi kirjoitti kiivaan pyrähdyksen kuin jonkin painavan viimeisen lauseen, laski kynän sitten lehtiölle ja jäi tuijottamaan ulos. Ehkä hän ajatteli miehensä pakaroita tai tajusi unohtaneensa viedä kumisaappaat tarhaan. Jostain syystä mietin kuolemaa. Pyryn syntymän jälkeen ajatus oli alkanut tulla ja mennä oman mielensä mukaan, kaikenlaisina hetkinä, kesken tärkeän yhtä lailla kuin ikävän. Kuka huolehtisi Pyrystä, jos menehtyisin äkisti? Meillä ei ollut enää ketään, jota olisin voinut kutsua läheiseksi.

Äkkiä psykologi huokaisi, liehautti olkavarren mit-

taisia hiuksiaan ja kertoi haluavansa tavata muutaman kerran Pyryä kahden. Kun nousin vetämään takkia päälleni, nainen sanoi:

»Tällaisten haasteiden taustalla on aina monia tekijöitä, eikä niitä kaikkia koskaan pystytä kattavasti selvittämään.»

Lause oli kai tarkoitettu lohdutukseksi, lieventäväksi asianhaaraksi, mutta hiuksia nyppivän naisen sanomana se tuntui huonolta ennusteelta.

Poltin neuvolan kulmalla tupakan. Teinivuosien tapa oli hivuttautunut takaisin Helsinkiin muuton jälkeen. Savun kihelmöinti limakalvoilla sai minut tuntemaan, että vaikeudet olivat hallittavan kokoisia.

Poikkesin kauppaan. Päivä oli puolessa, hiljaisilla käytävillä risteili iltapäivien ihmisiä; eläkeläisiä, lastenvaunujen työntäjiä, joutilaita. Etsiessäni sipulikeittoa lihamurrekkeeseen huomasin suklaapupujen tuijottavan hyllyn pästä.

Kun huolia oli paljon, ajan kulumisen unohti ensimmäisenä. Pääsiäinen oli häilynyt sulavien lumien takana sumeassa tulevaisuudessa, mutta nyt tajusin sen olevan jo hyllyn päässä. Laakeita pyhäpäiviä täynnä huonoja tv-ohjelmia ja vapaata, josta en kyennyt nauttimaan. Yrityksiä usuttaa Pyry ulos, lukemaan, legoille, mihin tahansa puuhaan, jotta voisin hetken opiskella. Mutta Pyry ei suostunut lähtemään mihinkään yksin, eikä leikkimään kauaa itsekseen, enkä halunnut väliaikaisesti kasvattaa Pyryn päivittäistä peliaikaa. Siitä olisi seurannut

vääntöä myöhemmin. Ja kun Pyry lausuisi pehmeästi äiti, hellyydentunteet painaisivat minut polvilleen, meneillään olevat vuodet näyttäisivät lyhyiltä ja korvaamattomilta, enkä saisi avatuksi kirjoja. Aurinko paistaisi matalalta halvasti remontoituihin pintoihin, kaduilla kävelisi perheitä kauniissa vaatteissa ja hokisin lupausta, ettei ensi pääsiäisemme olisi enää yhtä yksinäinen.

Tempaisin sipulikeiton laatikosta ja asetuin kassajonoon haisevan miehen taakse.

»Oletko sinä Pyryn äiti?»

Sydämeni kirkkaisi. Käännyin hitaasti ympäri.

Takanani seisoj nainen, joka ei näyttänyt vähääkään tutulta.

»Kyllä.»

»Olen Milon äiti. He ovat samalla luokalla.»

Miksi hän tiesi minut, mutta minä en häntä?

»Milo on puhunut Pyrystä.»

Yritin nähdä naisen ilmeestä, millaisia tarinoita poika oli kertonut. Pyry heittämissä perunan seinään, kusemassa pääoven pieleen, lyömässä musiikinopettajaa nokkahuilulla?

»Ai.»

En muistanut Pyryn koskaan maininneen Miloa. Nainen kallisti päätään. Mitä hän halusi?

»Kiva.»

Kun haisevan miehen lihapullapaketti liukui eteenpäin, musta pakotie avautui eteeni. Nostin ostokset hihnalle.

»Nähdään.»

Oletko sinä Pyryn äiti? Olin kuullut tuon hirvittävän lauseen kerran kirjastolla ja joutunut selvittämään touhukkaan äidin kanssa jotakin koulussa sattunutta välikohtausta Pyryn ja hänen lapsensa välillä. Nainen oli ollut ystävällinen ja ymmärtäväinen, mutta häpeä oli silti ollut musertava. Olin vältellyt pitkään ostoskeskuksen seutua, koska olin alkanut kuvitella ohi lipuvien kasvojen joukkoon niitä, jotka tunnistivat minut Pyryn äidiksi ja tekivät minusta päätelmiä sen perustella.

Mäkitorpantiellä ei kulkenut ketään. Muovipussi pullisteli ilmassa kuin meduusa. Lähtiessäni kävelemään kohti kotia kuvittelin sen saareksi, joka lipui kauemmas mantereesta, Pyryn ja minut ulapan ympäröiminä, tekemässä yksinäisiä matkoja mantereelle.

Jos meillä ei alkaisi mennä täällä paremmin, palaisimme Keski-Suomeen jouluksi, ihan viimeistään ensi lukuvuoden lopussa, kuiskailin itselleni. Vuokraisimme kylästä yhden niistä monista taloista, joista vanhukset olivat kuolleet, Pyry palaisi vanhaan kouluunsa, hankkisin auton, vaalisimme metsäläistä itsessämme.

Todellisuudessa minulla ei ollut Keski-Suomessa mitään millä meidät elättää, opintojen kesken jättäminen olisi ollut mielipuolista, mummi oli kuollut, hänen miehensäkin katseli jo elämästä pois päin.

Silti olin alkanut yhä useammin haaveilla, että jos asiat täällä menisivät tarpeeksi pieleen, pakkaisin tavaramme samoihin osuusmeijerin laatikoihin, joissa olimme ne tänne tuoneet, taluttaisin Pyryn kanssani junaan ja antaisin kaiken vielä kerran romahtaa.

Psykologinen trilleri vanhemman vastuusta

MIHIN IKINÄ LAPSI PÄÄTYYKÄÄN, HÄN VETÄÄ SINNE VANHEMPANSA.

Laura on tehnyt kaikkensa Pyryn eteen, mutta yhdeksänvuotias poika ei osaa hallita tunteitaan eikä käyttäytymistään. Siksi uusi ystävä Rafael on kuin taivaan lahja. Varakkaan perheen lapsi, äiti ja isä mediasta tuttuja poliitikkoja. Mitä syvemmillä Laura ja Pyy ajautuvat julkkisperheen maailmaan, sitä enemmän Rafael alkaa arveluttaa Lauraa. Onko poika sittenkään hyväksi Pyrylle?

Maria Mustrannan toinen romaani kertoo ongelmalapsista ja epätoivoisista aikuisista. Se kysyy, kuinka paljon vanhemmat lopulta voivat muuttaa lapsiaan ja mitä kaikkea he ovat valmiita tekemään perheensä eteen.

9 789510 477519

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-47751-9